

تمثیل قواعد و ضوابط اصلاحات

اثر:
میرزئی مصطفیٰ نظامی

شری ۱۳۱۰

محقق مؤلفه هانده، مهرمنز اسخه لر ساخته،
ساخته کار قانوناً مسئولدر،

• معارف نظارت جلیله سنك فی غره ریم الاخره سنه ۳۲۲ و فی ۲ حزیران
سنه ۳۲۰ تاریخلو و ۳۹۹ نومرولو رخصتنامه سیله طبع اولمشدر
۷۱۷

استانبول

شرکت مرتبیه مطبعه سی — باب عالی جاده سنده نومرو ۵۲

۱۳۲۳

کتابخانه اسلام و عسکری

تجار زاده : ابراهیم حلمی

— افاده —

معلومدرکه برفنك تطبیقات و اجرا آتی حقیقته تقریب ایتك او فنك اول امرده اصطلاحات و قواعد و ضوابطی بلله مکه متوقفدر . قواعد و ضوابطی ، اصطلاحاتی بیلنمدن برفنك تطبیقات و اجرا آتیه قیام اولنور ایسه اکثریا نتاج خطادن خالی اوله ماز .

فن حقوقك و شهبانندن اولوب حق و ناحق نقطه نظرندن معاملات بشریه به طوغریدن طوغری به ماده تعلق حسبیلله اهمیت درکار اولان امور عدلیه نك تطبیقات و اجرا آتی حق و عدله توفیق ایتك ایچون ایسه حقیله قواعد و ضوابط موضوعه نی بیلنك واجبدر .

قوانین و موضوعه نك هیئت مجموعه سی قواعد و ضوابط فن حقوق اوزرینه مؤسس حتی قوانین سائرده دن بعضیلری موادینك ماوضع لهنی تعیین قواعد موضوعه معاونتیه وابسته در . هله بعض مسائل قانونیه وارددرکه صرف قواعد و ضوابط ابله حل اولنور .

ایشته قواعد و ضوابطك مستعنی عرس و بیان اولان محسنات ولزومنه بناء علم حقوقك تعقیبی صروده كف ضبطمده قالان و مسائل قانونیه و اداره دن برچوغنه حکمت و مسرجم اولاق اوزره مؤلفین حقوق طرفندن سرد و بیان و معاملاتده صریح طوتیلوب کلیتلری قبول اولنان و اسان علم حقوقده ضرور امثال حکمنه کون بعض قواعد و ضوابطی جمع و برر مثال ایرادبله ایضاح ایدرک شود کرسز اثر وجوده کلشدر . غایه مقصد کترانهم امر عدالتك توزیمی خصوصنده قوانینك حسن تطبیق و تفسیری طریقته عاجزانه بر دلالت و عصر جلیل حضرت خلافتناهیتری که ترقیات مادیه و معنویه جه غبطه فرمای اعصار سالفه اولان بر دور عالی سلطنتده علم حقوقك تعمیم ترقیبی و بالخاصه حقوق و مصالح عبادك حسن فصل و عمشیتی کی متمم سعادت و بقای ملك و ملت اولان مآثر جلیله لا تخصی نك خیز آرای وجود اولسی اغورنده بذل عنایت و عاطفت ابدن ولی نعمت پیمتیز پادشاه اقدس پیدانی غازی

سلطان عبد الحميد ثانی زید الله عمره واقباله وايد الله ساطنته واجلاله
وشيد الله اساس دولته الى نهاية الدوران بحرمة مفخر الانس والجان اقدمين
حضرتلرينك افكار منوره ونيات قدسية تاجدار اعظميلرينه توفيق
وظيفة عبوديت اولديغندن دكر سزلكنه باقيه رق بعض جهاتى محو
واثبات ايله وضع موقع انتشاره جسارت اولمش وخطيئاتك دخى
مظهر عفو وسفح اوله جنى مأمول بولمشدر.

مجله احكام عدليه نك قواعد فقيهه سى تيمناً درج ايداشدر .
چوروم مدعى عمومى معاونى . ومن الله التوفيق .

ابوالکمال مصطفى نظمى

في ٨ ربيع الاخر سنة ١٣٢٠ و في ٣ حزيران سنة ١٣١٨

آرانك يكدیكری اوزرینه مزیتی یوقدر؟

یعنی رأی و تقدیر بشر نفس الامرده مزایای فطریه و مکتسبه ایله یكدیكری اوزرینه رجحانی و ارایسه ده حکماً برفرقی یوقدره. بوکا بناءً بر محکمه نك هیئت حاکمه سی بر ماده حقنده صورت مختلفه ده رأی ویرسه قانوناً اکثریت هانکی رأیلر تشکیل ایدر ایسه حکم و قرار آنلر اوزرینه مبتنیدر. یوقسه اکثریتی تشکیل ایده میان بر ویا دهها زیاده رأیلر مدلل و موافق عدالت و حکیمانہ اوله سی دیکرلری اوزرینه کسب امتیاز ایده مز.

کذالک تساوی و یا انقسام آرا و وقوعنده ریٹسک و یا اعضادن برینک رأیی ایکی رأی مقامنده طوتیله رق اکثریت تشکیل ایدیله مز.

نتکیم بر حاکم ویا بر هیئت حاکمه بر ماده حقنده بر درلو رأی ویره رک اعلام ایدوب مؤخرأ عین ماده ده بشقه بر درلو رأی ویره رک اعلام ایتسه اولکی رأی ایله ویریلان اعلام منقضی اولماز.

استیناف و تمیز و اعاده محاکمه کی طرق قانونیه مستتناً طوتیلور ایسه آرای محاکم دخی یكدیكری اوزرینه بر مزیتی حائر دکلدر.

هر دولتک محکمه تمیزلرنده بر ماده حقنده مختلف قرارلرک صدورینی کورمکلکمز بوقاعده حقنده آروجه بر مثال تشکیل ایدر.

روایات موثوقه دندرکه حضرت عمر رضی الله عنه کثرت
مشاغلہ منبی امور قضایی ابی الدرداء حضرت تلزینہ تفویض
ایلمشتر قاضی مشارالیه دخی بر مرافعه ده طرفیندن بری علیهنه
حکم ویرمکه محکوم علیہ امیر مشارالیه مراجعتاه عرض مصلحت
ایتدکده - بن ابی الدرداء یرنده اوله یدم سنک لهنه حکم
ایدردم - بیورمی اوزرینہ محکوم علیہک - شمدی لهنه
حکم ایتدکده نه مانع وار - دیه سؤالنه جواباً - رأینک
یکدیگری اوزرینہ مزیتی یوقدره - بیورمشردر .

— ۲ —

آو طوتانکدر

یعنی قانوناً «آو» اطلاق اولنه بیلان حیواناتی هرکیم اولق
حالندن چیقاریرسه آکا مالک اولور . شوخالده آو طوتانک
اوله بیلمک ایچسون آوی حال صیدیتدن چیقارمش اولمایدور .
یوقسه دیگر برکیمسه طرفندن حال صیدیتدن چیقاریلوبده بری
آنی طوتسه مالک اوله ماز . بوضابطه بی مجله احکام عدلیهنک
۱۲۹۷ نجی ماده سی مفسردر .

— ۳ —

ابتداء تجویز اولنمیان شیء بقاء تجویز اولنه بیلور

مثلاً : حصه شایعه بی هبه ایتک صحیح دکادر . اما برمال
هبه اولندقدن صکره او مالک بر حصه شایعه سنه مستحق چبقوبده
ضبط ایتسه هبه باطل اولوب حصه بقیه موهوب لهنک مالی اولور .

تکیم ایکی صبی شهادتیله بر قادینی تزویج ایتک جائز دکلدر. فقط اوصیلر بالغ اولدقن صکره حضور حاکمه نکاح مذکوره شهادت ایتسه لر قبول و نکاح ابقا اولنور .

— ۴ —

ائنائی محاکمه ده طرفینک تبدیلی تجدید دعوائی موجبدر بوقاعده اصوله تعلق ایدن قواعددن ایسه ده جهت حقوقیه ده بک مرعیدر. چونکه محاکم حقوقیه طرفینک ادعا و مرافعه سیله مقید بولندیغندن دعوا بر اولدینی حالدده احد طرفین دکشور ایسه دعوا یکیدن اقامه اولنوب طرفین دخی یکیدن تشکیل ایدیلور. ولوکه محاکمه حکم درجه لرینه یناشمش اولسون. زیرا قبل الحکم وقوعبولان معاملات قانونیت قوتی حائر اوله ماز. مثلا: اقامه اولنان دعوی نک بر طرفی ولایت و یا وصایت طریقله تشکیل ایدیلوبده ائنائی محاکمه ده نامنه بالوصایه مرافعه ده بولنان صغیر اجرای خصومه صالح ایدوکی درمیان اولنورق انبات ایدیلور ایسه آرتق مرافعه یه دوام اولنه میوب یکیدن طرفین تشکیل ایدلمک ایچون جلب و معاملات سائره نک اجرایی ایجاب ایدر. اصول محاکمات حقوقیه نک اللی اوچنجی ماده سی دخی بوقاعده نک متفرعاتنددر. چونکه طرفینک برینک و قاتیله یرینه قائم اولان ورته حقنده معاملات سابقه نک حکم و تاثیر اوله ماز.

— ۵ —

اجاره ده معقود علیه منفعتر

اجاره یه متعلق مسائلی جمع ایدن بر ضابطه در .

یعنی عقد اجاره اعیانك منافی اوزرینه واقع اولوب
 استهلاك العين اوزرینه واقع اولماز . استهلاك العين اوزرینه
 واقع اوله جق اولور ایسه باطل اولور . بناءً علیه بالق آولامق
 ویا بستان صوله مق ایچون حوض استیجاری صحیح اولماز
 نته کیم بر قوروی اودون کسمک ایچون استیجار ایلمک باطلدر .
 زیرا اجاره ده معقود علیه یعنی عقد کندی اوزرینه وارد اولان
 شیء منفعت اولسی مقتضی اولوب عین اوزرینه یعنی سالف
 الذکر مسئله ده اولدینی کبی استهلاك عین اوزرینه وارد اولور
 ایسه باطل اولور . آنجق منفعت معدوم اولدیغندن اجاره صحیح
 اوله بیلیمک ایچون محل منفعت اولان اجیر ویا عین مأجوره
 عقدك مضاف قلمسی لازمدر .

— ۶ —

اجرت ایله ضمان مجتمع اولماز

یعنی اجرت ایله ضماندن بری لازم کلور ایسه دیکری لازم
 کلز . مگر که محل وسبب مختلف اوله : ارداف مسئله سنده
 اولدینی کبی .

مجله نك ۵۵۰ و ۵۵۱ و ۵۵۹ نجی ماده لری بوقاعده اوزرینه
 متفرعدر . مثلاً برکیمسه نك استکرا ایتمش اولدینی بر آتی کندیسی
 راکب اولغله برابر دیکر برکیمسه بی آرقه سنه آلیور و بده آت
 تلف اولسه هم ضمان و همده اجرت لازم کلور . اجرتك لزومی
 استیفای منفعت ایلدیکندن ، ضمانك لزومی تجاوز و تعدی
 ایلدیکندن ایلر و کلور .

- ۷ -

اجاره رهندين احقدر

بناءً عليه ايكي فضوليدن بري بر كيمسه نك مالنئ بر شخصه
 اجاره ديكریده او كيمسه نك او مالنئ بشقه بر شخصه رهن
 ايدوبده مال صاحبي بو ايكي عقدي بردن مجيز اولسه بو اجازة
 اجاره يه حمل اولنوب اجاره صحيح رهن باطل اولور . زيرا
 اجاره عقود لازمه دن اولمغله رهندين احقدر .

- ۸ -

اجازت لاحقہ، وکالت سابقہ حکمنده در

يعني موقوف اوله رق وقوعبولان عقوده شرائط قانونيه
 دائره سنده لاحقہ اولان اجازت وکالت سابقہ حکمنده در . بوکا
 بناءً اجازت لاحقہ وکالت سابقہ حکمنده اوله بيلمک ايچون
 اجازتک لاحق اولديني عقد عقود موقوفه دن اولمئ و او اجازت
 لاحقہ قانوناً مقبول اوله بيلمک ايچون معقود عليه هر نه ايسه
 آنک صاحب ومالکئ ويا وکيلئ ويا وصئ ويا خود وليسئ طرفندن
 صادر اولمئ . وعقدک طرفيني ومجيز حاضر ومعقود عليه قائم
 اولمئ والافلا! اجازت قوله لاحق اولديني کبي فعله دخئ لاحق
 اولور . مثلاً بر کيمسه ترزئ يه بر لباس اصهارلار . ترزئ او
 لباسئ ييرتيق اولديني حالده تسليم ايدر . صاحبي دخئ اولباسئ
 اويله ييرتيق حاليله اخذ وتلبس ايتسه فساد ثوبئ مجيز اولمش
 اولورکه بوراده اجازت فعله لاحق اولمشدر . قوله دخئ لاحق

اولور نتکیم مجله نك ۱۶۵۳ نجی ماده سنده کی مثال اجازتک قوله
لحوقه دائر در .

— ۸ —

اجتهاد ایله اجتهاد نقض اولنماز

یعنی بر مجتهد اجتهادینی بالذات نقض ایده مدیکی کبی دیگر
بر مجتهدده نقض ایده من بناء علیه بر کیه سه نك شهادتی فسقنه
بناء رد اولنسه اوشاهد اصلاح حال ایلدکن صوکره حصوص
مذکوره شهادت ایتسه قبول اولنه ماز .

کذالك بر محکمه بر دعوی حقنده بر صورتله حکم ایدوب
مؤخرأ او دعوانك عینی اولق اوزره اقامه اولنان بر دعواده
بشقه صورتله حکم ایتسه اولجه حکم اولنان دعوايه حلال کلز .
چونکه اجتهاد اخیرك اجتهاد سابقه بر تأثیری یوقدر .

— ۹ —

احکام خصوصیه احکام عمومیه یه تقدم ایدر

ولوکه احکام عمومیه بی حاوی اولان قانون احکام خصوصیه بی
شامل قانوندن مؤخر اوله رق نشر ایدلمش اولسون ینه احکام
خصوصیه تقدیم اولنور . شو قدرکه احکام خصوصیه هر هانکی
مسئلهده موضوع و صریح ایسه یالکز او مسئلهده معتبردر اما
دردست تدقیق اولان بر مسئلهیه دائر احکام خصوصیهده بر
صراحت اولماز . و یا خود مؤخرأ نشر اولنان احکام عمومیهده
مسئله تصریح ایدلمش اولور ایسه احکام عمومیه یه مراجعت

امر قانونيدر. مثلا قانون تجارته متعلق مسائلي مجليه تطبيق ايدمهيز. چونكه تجارت قانوني احكام خصوصيه دندر. فقط تجارت قانونلرنده صراحته تصادف ايدمه من ايسهك مجليه تطبيق ايدرز. برده احكام عموميه ده تصريح ايديلور ايسه احكام خصوصيه نك حكومي قلماز. نته كيم اصول محاكمه تجارت نظامنامه سي اصول محاكمه حقوقيه به نسبتله خصوصي اولديني حالده اصول محاكمه حقوقيه ده موجود اولان صراحت اصول محاكمه تجارتي هابده كلياً مفسوخ بر حالده براقشدر.

— ۱۰ —

احكام منفسخه حكمه اساس اوله ماز.

يعني قانونلر - كرك ضمناً وكرك صريحاً فسخ ايدلمش اولسون - مطلق صورتده حكمه اساس اتخاذا اولنه ماز. مثلا موجود اولان بر قانون كلياً ويا بعض فصولي لغو وفسخ ايديلهرك آنك مقامنه قائم اولمق اوزره ديكر قانون تنظيم ونشر اولنور ايسه آرتق اولكي قانون احكام مرعيه دن عداولنه ميه جني كبي بر قانون نشر اولندقدن صكره آكا تطبيق اولسه جق افعال واقع اولديني حالده مدت مديده تطبيق اولنماش اولور ايسه ينه او قانون احكام منفسخه دن معدود اوله جغندن حكمه اساس اوله ماز. نته كيم بر قانون نشر اولنور بر مدت مدار تطبيق اولسون اولسون. اخيراً ديكر بر قانون نشر اولنور وبونده اولكي سي لغو وفسخ ايدله بكيه دائر بر صراحت يوق

يکديکرينک بعض مواد مندرجه سی قابل توفيق اوله ميور . بو
حاله دنخى اولكى قانون احکام منفسخه دن اولمش اولورکه
آرتق حکمه اساس اوله ماز .

— ۱۱ —

احکام جزائیه قیاس طریقله تفسیر ایديله من

یعنی اصوله تعلق ایتیموبده صرف اساسه متعلق قوانین
جزائیه واضع قانونک منطوق صریحی نه ایسه حرفیاً تطبیق
اولوب اشارت، دلالت، اقتضا و مفهوم مخالف کبی طرق
تفسیریه ایله احکام جزائیه بی استخراج ایدرک تطبیق ایلمک ممنوعدر.
زیرا احکام جزائیه اکثریتله تلافیسی غیر قابل احوال
انتاج ایلدیکی ایچون بو قاعده شایان اهمیت و دقتدر. علم جلیل
فقهده بو قاعده [عقوبات قیاس ایله ثابت اولماز] جمله سیله افاده
بیورلمشدر . بناءً علیه دائره استنطاق و یا هیئت اتهامیه ده و یا
اثنای محاکمه ده در دست تدقیق اولان بر فعل هر نه قدر افعال
نامشروع دن اولدینی کوریلور ایسه ده قانونده تماس ایديله چک
بر ماده یوق تعبیر دیکرله فعل واقع افعال ممنوعه دن دکل بو
حاله فاعلک عدم مسئولیتنه قرار ویریلوب در حال موقوف ایسه
تخلیه سی ایجابات قانونیه دندر. مثلاً قصداً اسقاط جنین مسئله سی
حقوق عمومی دندر. ومدعی عمومی لر هیچ بر قید ایله مقید
اولیه رق اقامه دعوی ایده بیورلر. فقط بر قادینک حامل [حامله]
اولدینی جنینی قصداً کندیبی اسقاط ایلدیکی اصولاً کاتب اولور

ایسه مدعی عمومی اسقاط جنین فصلنه قیاس ایله مجازات طلبنده می بولنه جق یوقسه عدم مسئولیت قرارینک اعطاسنی می طلب ایده جک: کرچه اسقاط جنین فعلی افعال نامشروعده دن دیت و تعزیر کبی حقوق شخصیه شرعیه پی موجب احوال دن اولقله هیئت اجتماعیه ایچون هنوز قدم نهاده عالم وجود اوله مدن رحم مادرده تلف و اعدام ایلدیکی جهتله جنایتدر. و بر شخصک ابوننی طرفندن قتل و اعدام اولنمسنده استثنا یوقدر. فقط قانوننده بر صراحت اولدیغندن فاعله نک عدم مسئولیتنه قرار اعطاسی لزومی بو قاعده مقتضیاتندندر.

— ۱۲ —

احکام اخیره احکام سابقه یه تقدم ایدر

بناءً علیه بر مسئله حقنده تطبیق ایدیله جک ایکی ویا دهها زیاده قانون اولوبده بو مسئله نک تماس ایتمیکی ماده لر یکدیگرینه مابین اولور ایسه تاریخ نشری مؤخر اولان قانون اساس تطبیق اتحاد ایدیلوب تاریخ نشری مقدم اولان قانون نظر تطبیقه آله ماز.

— ۱۳ —

احکام قانونیه واضع قانونک مقصدی دائره سنده

تفسیر اولماید

یعنی تفسیرات قانونیه معتبر اوله بیلیمک ایچون علم حقوق قواعدینه موافق اولوق شرطدر کرچه شرف حسن تفسیر معسرینه عائد بر کیفیت ایسه ده تأیری عدالته متعلق اولدیغیچون

مقصد واضح ممکن مرتبه تحریر ایدیله رک تفسیره چایشلمالیدر .
 بونک خلافتده حرکت تفسیر واقعک کیفی اولسنی ایجاب ایدر .
 تفسیر جهتنده اک زیاده دقت اولنه جق نقطه کلامک صورت
 سوقنه لفظ ایله معنی بیننده کی مطابقته و علی الخصوص علم بیان
 و علم اصول قواعدینه توفیق ایلمکه اعتنا ایدلملی درکه خلاف
 عدالت حالاتک وقوعنه میدان ویرلمش اولسون . حسن تفسیر
 هر لسانده هر لفظک معانیسنه وصول ایچون محتاج الیه اولدینی
 کبی حکامک اک بیوک وظائفی تشکیل ایدر .

بعض قانونشناسلر دیپلوماتلغک اک بیوک شرطی حسن
 تفسیر اصحابندن اولملریدر . دیورلرکه موافق حقیقتدر . زیرا
 اطوار و مشاوردن علی الخصوص لسان حالدن استخراج مقصد
 حسن تفسیر قدرتیله اوله بیلور .

— ۱۴ —

احکامک قانونیت کسب ایتسی حکمدار طرفندن

تصدیق اولوب نشر ایدلمکه متوقفدر

بوقاعده هر دولتهده مرعی الاجرا ایسهده قوای عمومیه
 هر یرده آیری آیری متاملره تودیع ایدلیکی ایچون یالکز
 تشکیلات داخلیه اعتباریله تنوع ایدیور . بزده قوای عمومیه
 مقام جلیل خلافت کبراده مجتمع اولدینی جهتله ذات قدسیت
 سمات حضرت پادشاهی بوقوایی حازدر . بناء علیه احکام مرتبهیه
 قانون اطلاق اولنه بیلیمک ایچون تا اراده سانیه مصدق و مده

نشر ایدمک اقتضا ایدر. بعض احکام ایجابات سیاسیة نتیجہ سی اولہرق یا لکز تصدیق اولنوب قسماً ویا کلیاً نشر اولندقلری حالہ ینہ مرعیتلری هبچ بر زمان انکار اولنہ ماز کہ معاہدہ نامہ لر بونلرہ اطلاق اولنور.

حکام ، نام نامی حضرت حکمداری یہ اضافتہ اجرای عدالتہ مکلف اولدقلری ایچون ویردقلری اعلامات قضیہ محکمہ حالی آلدقن صکرہ هانکی مسئلہ دہ صادر اولمش ایسہ اومستلہ حقندہ قانون اولوب مجبوری الاجرا اولدیفنی مؤلفین متفقاً بیان ایدیورلر. بوقاعدہ نک تطیقندہ حکام ایلہ مأمورین سائرہ پی تفریق ایتک ضروریدر. زیرا حکام مقرراتی ہر حالہ ارادہ سنہ ایلہ مصدق ومنشور بر مادہ قانونیہ یہ ابتیایہ مجبور اولدینی یعنی رؤسای دوا ترک ایضاحاتیلہ تعلیماتی عموملر، اوامر علیہ، تذکرہ سامیہ حتی ہیئت جلیلہ وکلانک متفقاً ویردقلری قرارلر بیلہ محکمہ لرجہ اسباب حکمدن اولہ مدینی حالہ حکامک غیري مأمورین بومرتبہ تقییدہ تابع دکلردر.

حکامک غیري مأمورین دولت وعلی الخصوص مأمورین عسکریہ ہر حالہ مافوقنک امرینہ امثالہ مجبور وایتمدیکی صورتہ مسؤولدر.

مأمورین ملکیہ وعدلیہ ایسہ مافوقنک ویرمش اولدینی امر ، صلاحیت وموافقیت قانونیہ دارہ سندہ ایسہ اتباع ایتمکہ جبوردر. افادہ دیکرلہ مافوقنک ویردیکی امری انفاذ ایتدیکندن طولانی تولد ایدن مسؤلیتدن قورتیلہ بیلمک ایچون امرک

صراحت قانونیه به مخالف اولدیغنی اثبات ایتیمی لازمکلیر. یوقسه تفسیر صورتیه مافوقنک امر وتعلیماتندن استنکاف ایده منزلر.

— ۱۵ —

ادای کامل ممکن ایکن قضای کامل قبول اولنه ماز

مثلا : غصب و سرقت ایدیلان بر مالک عینی موجود واستردادی ممکن اولور ایسه بعینه رد اولنمق لازم کلور. زیرا بوصورت ادای کامل اولدیغندن ممکن اولدیغنی حالدده قضای کامل اولان مثلنی یاخود قیمتی رد ایله محکمه لر حکم ایده منز .

— ۱۶ —

ازمانک تغیری ایله احکامک تغیری انکار اولنه ماز

یعنی شول احکام جزئییه که دلیل شرعی به مستند عرف وعادته مبتیدر. اویله اولان احکام ازمانک تبدیلیه - عرف عادت دنخی تبدل ایده جکندن - تبدل وتغیر ایدر. مجله احکام عدلیه نک ۳۶۶ نجی ماده سنده مذکور اولدیغنی اوزره مشتری قبل الشرا هراوطه سنی کورمدکجه خیار رؤیتی ساقط اولماز، که مستاخترینک قولیدر . حالبوکه متقدمینک رأینه کوره یالکوز براوطه سنی رؤیت خیارک سقوطنده کافیدر. بو اختلاف ایسه زمانه متعلق اولوب مقدا عادت هر خانه نک اوطه لری یکنسق اوزره بنا ایدلیکی حالدده مؤخرأ خانه لرك هراوطه سی بشقه بشقه طرزده بنا ایدلمکه باشلا دیغندن خیار رؤیتک سقوطنده

هراوطه سنی کورمک لازمدر. ايشته بوکبی عرف وعادته مستند
اولان احکام جزئیہ زمانک تبدلی ایله تبدل ایدر.

— ۱۷ —

اساس دعویٰ رؤیتہ صالح اولان محکمه فروعات

دعویٰ دخی رؤیتہ صالحدر

مثلا بر محکمه دست تدقیقنه صارمش اولدینی بردعوا حقنده
مسئله متاخره دن ماعدا مسائل متقدمه واعتراضات ابتدائیہ
وساثر نه نام ایله اولورایسه اولسون و محاکمه نک هانکی درجه -
سنده بولنور ایسه بولنسون دعویٰه متعلق درمیان ایدیلان
هرنوع فروعاتی ولوکه خلاف صلاحیت ووظیفه اولسون .
فصل وتدقیق ایتمکه صلاحیتی واردر. مسائل مستاخره ده بیله
اولا موجودمیدر دکلیدر. بوکا دائر برقرار ویره رک بیهوده یره
دعاوینک دو چارتاخر اولماسنه دقت ایلمک وظائف قانونیه دندر.
از جمله : محاکم جزائیہ دن برنده در دست رؤیت اولان بر
سرقت دعوا سنده مضمون علیه اولان کیمسه سرقت اولدینی
ادعا اولنان آت کندی مالمدر دیمسی اوزرینه هیچ برتدقیقات
قانونیه اجرا اولنمقسزین کیفیتک حل وفصلی حقوق محکمه سنه
عاندیتنه قرار ویره رک حقوق عمومیه وشخصیه بی محوایتمک دیمک
اولدیغندن مخالف قانوندر . بوقاعده نک بخش ایتمش اولدینی
اقتدار محاکم جزائیہ ده پک اهمیتلی در . چونکه فعلک تولید
ایلدیکی هرنوع احوال وهردرلو حقوقک تدقیق وفصلنده محکمه

صورت مطلقه حاکمدر . هیچ بر فعل هیچ بر حکم محاکم
 جزائیه بی تقیید ایده من . بوجوب اصول محاکمات جزائیه
 قانونک ۳۵۳ نجی ماده سنده بیان اولمشدر .

— ۱۹ —

استصحاب حجت دافعه اولوب حجت مثبتہ دکدر

یعنی استصحاب مقام دفعده دلیل اولق اوزره قبول
 اولنوب مقام اثباتده دلیل اوله ماز . بوضابطه اصولیونک وضع
 ایتش اولدق لری استصحاب قاعده کلیه سنه متفرع مسائلی جمع
 ونقیید ایتدیکی کبی مجله نک بش واونجی ماده لرینی دخی تقیید
 ایتمشدر . مثلاً برکیسه غائب اولوب حیات ومماتی معلوم اولمدینی
 حالده حکماً وفاتی تحقق ایدنجه به قدر اموالی ورثه سی بیننده
 تقسیم اولنه میه جنی کبی زوجہ سی دخی زوج آخره وارده من .
 زیرا استصحاب حجت دافعه در . اما مفقود اولان کیسه نک
 مورثی وفات ایتسه اول مفقود اکا وارث اوله ماز . چونکه
 استصحاب حجت مثبتہ دکدر . کذلک مجله نک ۱۷۷۶ و ۱۷۷۷ نجی
 ماده لری احکامی بوضابطه به متفرعدر . استصحاب بر زمانده
 ثابت اولان برشینک خلافتنه دلیل اولدقجه بقاسیله حکم ایتکدر .

— ۲۰ —

استملاکه مآذونیت توارثی ایجاب ایتز

استملاک املاک نظامنامه سنده بیان اولمدینی اوزره
 پروتوقولی امضا ایدن دولتک تبعه لرینه ناراده سنه حضرت

بادشاهی استملا که مساعده بیورلمش فقط بویله استملاک ایدنلرک
 و قاتلری وقوعنده عهده لرنده بولسان املاک ورته لرینه انتقال
 و ب ایتیه جکنه دائر صراحت اولدیغندن اختلافی موجب
 رلمش بو اختلاف دخی بوقاعده ایله دفع ایدلمشدر. مع مافیه
 اساساً بو اختلاف [اختلاف دارمانع توارنلر] قاعده شرعیه سنه
 بناء وارد اوله مدینی کبی حقوق دولک [استاتوپرسونل] قاعده سیله
 دخی قابل تطبیق اوله ماز. بوقاعده یه مبنی تبعه دولت علیه دن
 اولان غیر مسلمک کرک اجارتین ویا مقاطعه ایله عهده سنده
 بولسان وقف عقار تبعه اجنبیه دن اولان اولاد، آنا، بابا
 واقرباسنه - استملا که مأذون دولت تبعه سنندن اولسه لر بیله
 انتقال ایتیه جکی کبی اراضی قانون نامه هایوننک ۱۱۰ نجی
 ماده سی موجبجه تبعه اجنبیه نک حق طاپوسی دخی اوله ماز.
 ومتوفی استملاک نظامنامه سنه مربوط مضبطه یی امضا ایدن
 دولت تبعه سنندن اولور ایسه عهده سننده کی اراضی دخی آنلره
 انتقال ایتمز. چونکه استملاک وتوارث بشقه بشقه شیلر اولوب
 استملا که مأذونیت هیچ برزمان توارثی ایجاب ایتمز. دستورک
 دردنجی جلدینک ۱۷ نجی صحیفه سنده محرر ۲۴ تموز سنه ۱۲۹۱
 تاریخلی تذکره سامیه مطالعه بیورلسون.

— ۲۱ —

اصل ساقط اولدقده فرع دخی ساقط اولور

مثلاً: برآله حق ماده سنندن طولایی اصیل اولان مدیونک

داین طرفدن ابراسی حالنده اودینه کفیل اولان کیمسه دخی بری اولور. چونکه فرعدر مجله نك ۶۶۲ و ۱۵۲۷ و ۱۵۳۰ نجی ماده لری بوقاعده نك متفرعاتنددر .

- ۲۲ -

اصلك ایفاسی قابل اولدینی حالده بدلی ایفا اولتور

بوقاعده یه مبنی مال مسروق عیناً موجود ایکن بدلی ایفا اولنه ماز . اما تلف و یا ضایع اولدینی صورتده مجله نك ۸۹ نجی ماده سی موجبنجه عمل اولتورکه ماده مذکوره بوقاعده متفرعاتنددر .

- ۲۳ -

اصیلک برائتی کفیلک برائتی موجبدر

بوقاعده مجله نك ۶۶۲ نجی ماده سنده مذکوردر. ویکرمی بر نومرویه ده تفرع ایدر. فقط مجله نك صورت اطلاقه نظراً اصیلک برائتی هر نه صورته اولور ایسه اولسون کفیلک برائتی دخی موجبدر . و مجله نك ۶۵۹ و ۶۶۳ و ۶۶۷ نجی ماده لری بوقاعده یه متفرعدر دنبله بیلور ایسه ده برائت استیفا و یا خود اسقاط طریقله اولق شمر طدر. یوقسه اصیل قطعاً دینی اولدیغنه یمن و یا خود قبل الکفاله تأدیله ایلدیکسه اقامه یینه ایدرک برائت ایتسی کفیلک برائتی موجب اولار . از جمله برکیمسه هیچ بر امر اولدینی حالده ریدک عمروه اولان شو قدر غروش بورجه کفیلیم دیوبده صکره رید بورچی اوندیغنه بعد الدعوی